

Szám:	Q-II-00-05-35	Aktuális változat:	2012.02.15.
Tárgy:	Az Szja törvény 2012. évre érvényes, élet-, baleset- és betegségbiztosításokra vonatkozó rendelkezései	Kiadás dátuma:	2012.02.15.
Felelős oszt.:	Személybiztosítási Igazgatóság	Érvényes:	2013.03.31.-ig
Oldalak:	11 / 1	Utoljára átnézve:	2012.02.15.

Az ÜKK témája: Tájékoztató az Szja törvény 2012. évre érvényes, élet-, baleset- és betegségbiztosításokra vonatkozó rendelkezéseiről

Az ÜKK által elsődlegesen érintett szervezeti egységek (elsődleges címzettek): Értékesítési munkatársak, továbbá személybiztosítások kezelésével foglalkozó munkatársak.

Az ÜKK tartalma röviden: Az ÜKK azokat a legfontosabb ismereteket foglalja össze, melyek nélkülözhetetlenek a személybiztosítási termékek értékesítésekor, illetve a későbbi ezirányú ügyfélmegkeresések esetén.

Szükséges intézkedések és egyeztetések az érintett szervezeti egységek között:

Az ÜKK megismertetése a kollégákkal, szükség esetén oktatási háttértámogatással kiegészítve.

Amint arról 2011. decemberében már tájékoztattuk kollégáinkat, a 2012-es évtől érvényes személyi jövedelemadó törvényben jelentős, a **betegségbiztosítások** értékesítésére ható módosítás történt.

A vállalkozások által alkalmazottaikra kötött **betegségbiztosítások díja adómentessé vált**, így lehetőség nyílt arra, hogy béren kívüli juttatásaik körét újragondolják és munkavállalóik széles köre számára hozzáférhetővé tegyék a különböző betegségbiztosítási szolgáltatásokat. *(II.1. fejezet, illetve az elszámolhatóságra vonatkozóan a II.3. fejezet)*

A **szolgáltatások adómentességével** a III. 1. fejezet foglalkozik.

Az alábbi összefoglaló az élet-, baleset- és betegségbiztosításokra vonatkozó általános tudnivalókat rendszerezi.

Az élet-, baleset- és betegségbiztosításokra vonatkozó fontosabb adózási szabályok

I. Az életbiztosítási díj után igényelhető adókedvezmény megszűnése

II. A biztosítási díj adózási és elszámolási szabályai munkáltató (kifizető) által kötött biztosítások esetében

1. Adómentes díjú biztosítások
2. Adóköteles díjú biztosítások
3. A biztosítási díj elszámolhatósága

III. A kifizetésre vonatkozó adózási szabályok

1. Adómentes szolgáltatások
2. Kamatjövedelmet eredményező kifizetések
3. Egyéb jövedelemként adózó kifizetések

Mellékletek

- Összehasonlító táblázat a munkáltató által kötött határozott tartamú és határozatlan tartamú biztosítások adózásáról és elszámolásáról (Multi Invest Plusz és Multi Invest V biztosítások)
- A kifizető által munkavállaló javára kötött életbiztosítás számviteli elszámolása, személyi jövedelemadó-kötelezettsége (PM jövedelemadók főosztálya 14203/2007)

I. AZ ÉLETBIZTOSÍTÁSI DÍJ UTÁN IGÉNYELHETŐ ADÓKEDVEZMÉNY MEGSZŰNÉSE

2010-től a befizetett életbiztosítási díjak után már nem jár adókedvezmény¹, de még érvényesek maradtak az adókedvezmény visszafizetésére vonatkozó előírások.²

Ha a szerződéskötéstől számított **10 éven belül** a "**rendelkezési jogot**" gyakorolják, a rendelkezési jog gyakorlásának évét **megelőző 3 évben befizetett díjak** utáni kedvezményt 20%-kal növelten kell visszafizetni!

A rendelkezési jog gyakorlását a biztosítóknak továbbra is jelenteniük kell az adóhivatalnak.

(Ha a szerződő 2012-ben él a rendelkezési jogával, akkor már csak a 2009-ben befizetett díjakra érvényesített kedvezményt kell visszafizetnie. Hangsúlyozzuk, hogy ezek a szankciók a szerződés első 10 évére vonatkoznak, tehát pl. a 11 éve fizetett 20 éves tartamú szerződéssel – **adókedvezmény szempontjából** – már szabadon rendelkezhet a szerződő.)

A rendelkezési jog gyakorlásának leggyakoribb esetei:

- a szerződés megszüntetése;
- visszavásárlás;
- kötvénykölcson felvétele, ha a kölcsön lejáratá 1 éves vagy annál hosszabb, vagy egy évnél rövidebb lejáratú kölcsönt egynél többször vesznek fel (*kivéve a végtörlesztés céljára igényelt kötvénykölcson*);
- nyugdíjbiztosításnál a szerződéskötéstől számított 10 éven belül esedékes szolgáltatás csökkenő járadékban vagy egy összegben történő igénybevétele;
- **a részleges visszavásárlás is rendelkezési jog gyakorlásának minősül**, (kivéve az extra befektetési egységekből történő visszavásárlást, mert a rendkívüli befizetésekről adókedvezményre jogosító igazolást nem adunk ki).

Nem érinti a korábban igénybe vett kedvezményt

- a kedvezményezett változtatása;
- a biztosítási díj vagy biztosítási összeg módosítása;
- ha a szerződés megszűnésére, visszavásárlására, módosítására a szerződő halála következtében került sor;
- a szerződő módosítása, feltéve, hogy a módosított szerződésen rögzítik a korábbi szerződő, illetőleg biztosított magánszemély(ek) által érvényesített azon adókedvezmények összegét, melyekre a visszafizetési kötelezettség még nem járt le. A módosított szerződés esetében a rendelkezési jogot utóbb gyakorló magánszemély köteles a kedvezmény visszafizetésére.

¹ Krtv 186.§ 8. (Krtv: A közteljesítés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról szóló 2009. évi LXXVII. törvény)

² Krtv. 206.§ (8)

II. A BIZTOSÍTÁSI DÍJ ADÓZÁSI ÉS ELSZÁMOLÁSI SZABÁLYAI MUNKÁLTATÓ (KIFIZETŐ) ÁLTAL KÖTÖTT BIZTOSÍTÁSOK ESETÉBEN

A munkáltató (kifizető) által kötött biztosítások esetén a díj adókötelezettségét a biztosítás típusa határozza meg.

1. Adómentes díjú biztosítások

Az adómentes³ díjú biztosítások díja után a biztosítottak nem kell személyi jövedelemadót, nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékokat, a szerződőnek pedig a szociális hozzájárulási adót megfizetnie. Ezek a

- **kockázati** (halál esetére szóló) életbiztosítás,
- a visszavásárlási értékkel nem rendelkező **baleset**biztosítás és
- a visszavásárlási értékkel nem rendelkező **betegség**biztosítás.

2. Adóköteles díjú biztosítások

Az egyéb életbiztosítások és betegségbiztosítások esetén a magánszemély mint biztosított vagy kedvezményezett javára kötött szerződés alapján fizetett **biztosítási díj** a biztosított számára **adóköteles** jövedelmet jelent.⁴

(A **munkáltató által fizetett** adóköteles biztosítási díj **nem önálló tevékenységből származó bevételnek számít,**⁵ tehát **nem bér**⁶.)

Az adóköteles biztosítási díj beszámít a biztosított összevont jövedelemébe, mely után **a munkáltatónak a társadalombiztosítási járulék helyébe lépő, 27% szociális hozzájárulási adót**⁷ kell fizetnie, **a munkavállalót** pedig (a munkáltató által levont) **18,5%-os mértékű egyéni járulék** (10% nyugdíj és 8,5% egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék) terheli.⁸

A más kifizető által fizetett adóköteles biztosítási díj adókötelezettségének jogcímét a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony, valamint a szerzés körülményeit figyelembe véve kell meghatározni.

Felhívjuk figyelmüket, hogy a biztosítási szerződés adókötelezettségét az alapszerződés besorolása határozza meg, így jelentősebb haláleseti, baleseti, betegségi kockázatokra vonatkozó igény esetén nem érdemes egy adóköteles díjú alapbiztosítás mellé kiegészítő biztosításokat választani, hanem az igényelt kockázatokra szóló, önálló, adómentes díjú szerződést célszerű kötni.

³ Szja. tv. 1. sz. melléklet, 6.3. (Szja tv.: 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról)

⁴ Szja. tv. 3. §. 50. pontja

⁵ Szja. tv. 25. § (1)

⁶ Szja. tv. 3. § 21.

⁷ 2011. évi CLVI. tv. a szociális hozzájárulási adóról IX. fejezete 459.§

⁸ Tbj. 19. § (2), (3) (Tbj.: 1997. évi LXXX. tv. a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről)

3. A biztosítási díj elszámolhatósága

Az elszámolás szabályait alapvetően az határozza meg, **ki a szerződés kedvezményezettje**, de a biztosítás típusának is jelentősége lehet.

a) Nem a szerződő a kedvezményezett

A biztosítás díja a társasági adó alanyaként szereplő szerződő által **költségmentesen elszámolható, ha** „a biztosított az adózóval munkaviszonyban vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély, az adózó vezető tisztségviselője, tevékenységében személyesen közreműködő tagja vagy az adózónál jogszabályban meghatározott tanuló szerződés alapján gyakorlati képzésben résztvevő szakképző iskolai tanuló.”⁹

b) A szerződő a kedvezményezett

Ha a szerződő (munkáltató) maga a kedvezményezett, a biztosítási díj megfizetése nem minősül „végleges vagyonszétválásnak”, ezért **a biztosítási díj nem számolható el költségként!** *(Részletesebb tájékoztatást a mellékletben szereplő állásfoglalás tartalmaz.)*

Mivel ilyen esetekben magánszemély a biztosító kifizetéséből nem részesülhet, a biztosítottak – az egyébként adókötelesnek minősülő – biztosítás díja után sem kell személyi jövedelemadót és járulékokat fizetnie, a szerződőnek pedig nem kell a szociális hozzájárulási adót megfizetnie. (Természetesen a kedvezményezés megváltoztatása esetén az adókat és járulékokat a teljes, addig befizetett díj után meg kell fizetni.)

c) Egyéni vállalkozók által kötött biztosítások

Továbbra is a **bevétel, illetve az ehhez szükséges feltételek biztosítása érdekében kifizetett kockázati élet-, és balesetbiztosítás díja** számolható el költségként.¹⁰ Ha a biztosítási díjat költségként elszámolták, a kapott biztosítási szolgáltatás értékét a bevételek között kell elszámolni.¹¹

Az egyéni vállalkozó által saját magára kötött betegségbiztosítás díja tehát továbbra sem számolható el költségként!!!

Az egyéb biztosítások, így a betegségbiztosítások adómentessé vált díja is **elszámolható** ugyanakkor **költségmentesen**, ha annak **biztosítottja az alkalmazott**.¹²

⁹ Tao. 3. sz. melléklet B) 8. pont (Tao: 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról)

¹⁰ Szja. tv. 11. sz. melléklet I. 9.

¹¹ Szja. tv. 10. sz. melléklet I. 10.

¹² Szja. tv. 11. sz. melléklete I. 5.

III. A KIFIZETÉSRE VONATKOZÓ ADÓZÁSI SZABÁLYOK

1. Adómentes szolgáltatások

A biztosító szolgáltatása általában **adómentes**¹³, így a személybiztosítások körében adómentes a

- **haláleseti, baleseti, betegségbiztosítási** szolgáltatás, és
- a nyugdíjbiztosítási szerződés alapján a szerződéskötés harmadik évfordulóját követően nyújtott **nyugdíjszolgáltatás**.

Kivételt képeznek

- **az egyéb életbiztosítási szolgáltatások**, továbbá
- a baleset- és betegségbiztosítás alapján nyújtott **jövedelempótló szolgáltatások** abban az esetben, ha a biztosítás díját nem magánszemély fizette.

Nem minősül ugyanakkor **jövedelmet pótló szolgáltatásnak**

- „az olyan kártérítés, amelyet a károsult költségeinek fedezetére fizetnek ki”,¹⁴
- „a baleset- és betegségbiztosítás alapján járó jövedelmet pótló szolgáltatás összegéből a Központi Statisztikai Hivatal által a biztosítói teljesítés évét megelőző második évről közzétett nemzetgazdasági éves bruttó átlagkereset 50 százalékának a jövedelem-kiesés időszakával arányos összegét meg nem haladó rész.”¹⁵
- „Kifizető által magánszemély javára kötött, adómentes díjú betegségbiztosítások esetén is adómentes ugyanakkor például az egészségügyi szolgáltatási kiadások megtérítése, a kritikus betegségek bekövetkezésekor teljesített biztosítási összeg, a rokkantsági állapot bekövetkezésekor teljesített biztosítási összeg (ideértve a rokkantsági járadékot is), továbbá a napi átalányban, a keresőképtelenség (vagy pl. kezelésre, ápolásra szorulás) napjaira teljesített biztosítási összeg (azzal, hogy a napok számába bele kell érteni azon napokat is, amelyek eltelte kiváltja a biztosító szolgáltatását.”¹⁶

Az UNIQA betegségbiztosítási termékei – **az Adókézikben szereplő, fenti törvényértelmezés szerint** – nem tartalmaznak jövedelempótló szolgáltatást, és ezért valamennyi szolgáltatásuk **adómentesek**.

2. Kamatjövedelmet eredményező kifizetések

A 2009. végéig érvényes Szja tv. szerint – legalább 10 éves tartam esetén – a lejáratú szolgáltatás adómentes volt. A gyakorlatban a hosszú távú megtakarítás kedvezménye 2010-től is megmaradt, csak már **nem a szerződés tartama és a kifizetés jogcíme határozza meg**, hogy kell-e kamatadót fizetni a kifizetésekor, **hanem az, hogy mennyi idő telt el a szerződés kezdete és a kifizetés között**. Ennek megfelelően visszavásárláskor vagy az elérési szolgáltatás kifizetésekor vizsgálni kell, hogy keletkezett-e kamatjövedelem.

Kamatjövedelem a magánszemély bevételeinek az a része, amely meghaladja

- a magánszemély által fizetett díj, vagy
- a munkáltató által fizetett adóköteles (adózott) biztosítási díj

¹³ Szja. tv. 1. sz. melléklet 6.6.

¹⁴ Szja tv. 1. sz. melléklet 6.7. b) pont

¹⁵ Szja tv. 1. sz. melléklet 6.7. d) pont

¹⁶ Adókézik 2011/13-14. szám, 23. oldal

összegét.¹⁷

A kamatjövedelem után az adót továbbra is a biztosítónak kell megállapítani, levonni, befizetni, bevallani.¹⁸ Ügyfeleinknek tehát a kamatadó bevallásával kapcsolatos teendőjük nincs.¹⁹

A kamatjövedelem után az adó **mértéke 2012-ben is** – az általános adómértékkel megegyezően – **16%**.²⁰

Kamatadó kedvezmények

A **2006. szeptember 1-je előtt kötött biztosításoknál** továbbra is **0%** a kamatadó a folyamatos díjakból és a 2010. december végéig teljesített rendkívüli (eseti) befizetésekből származó kifizetésekre, **de a 2010. december 31-ét követően teljesített eseti befizetések új szerződésnek számítanak** a kamatadó szempontjából, így a díj befizetése és a kifizetés között eltelt idő határozza meg, milyen mértékű kamatadót kell fizetni.²¹

A **2006. szeptember 1-jétől kötött biztosításokra** (és a 2006. szeptember 1-je előtt kötött biztosításokra 2011. január 1-től teljesített eseti befizetésekre) a 2010. január 1-től bevezetett **kedvezmény**²² következtében – a törvényben szabályozott feltételek teljesülése esetén – **a kamatjövedelem 50, illetve 100%-kal csökkenthető**, így a ténylegesen megfizetendő kamatadó a 16%-os mérték felére csökkenthető vagy akár meg is takarítható. Ez a kedvezmény nem csak a szerződés lejáratakor érvényesíthető, hanem – a 2009. végéig érvényes szabályozástól eltérően – visszavásárláskor is.

- a szerződés (lejárat vagy teljes visszavásárlás miatt) **megszüntetése esetén**
 - **5. biztosítási évforduló után 8%** a kamatadó,
 - **10. biztosítási évforduló után 0%** a kamatadó.
- **részleges visszavásárlás** esetén a
 - **4. biztosítási évforduló után 8%** a kamatadó
 - **6. biztosítási évforduló után 0%** a kamatadó.

Részleges visszavásárlásnál nem csak a szerződéskötés időpontját kell figyelni, hanem azt is, hogy a kifizetés **mikori befizetésből** származik. A kamatjövedelem megállapításánál a díjtartalék csökkenésével **arányos díjrészt lehet csak figyelembe venni.** (Folyamatos díjas biztosításoknál fel lehet tételezni, hogy mindig a legrégebbi díj terhére történik a kifizetés. A rendkívüli befizetések és egyszeri díjas szerződések esetén a díj befizetésének időpontja ismert, és a díjfizetéstől eltelt idő alapján lehet a kedvezményt figyelembe venni.)

3. Egyéb jövedelemként adózó kifizetések

A visszavásárlási értékkel is rendelkező, de **adómentes díjú kockázati életbiztosításnál** (Multi Invest V, élethosszig szóló tartamra kötött Silver Planet), ha a biztosított a szerződő helyébe lép, a szerződés visszavásárlásával **magánszemély jut jövedelemhez**:²³, mely ekkor **egyéb jövedelemnek**²⁴ számít.

¹⁷ Szja. tv. 65. § (1) d)

¹⁸ Szja. tv. 65. § (2)

¹⁹ Szja. tv. 11. § (3) e)

²⁰ Szja. tv. 8. § (1)

²¹ Szja. tv. 84/G § (3) b)

²² Szja. tv. 65. § (3) ac) ad)

²³ Természetesen az adótörvény szellemében (és más biztosítótársaságoknak adott APEH állásfoglalások alapján) erre csak indokolt esetben kerülhet sor: pl. a szerződéskötést követő 5 év eltelté után, vagy a munkáltató távozása, nyugdíjba

- A visszavásárlási összeg a biztosító által levont és továbbutalt egészségügyi hozzájárulás (2012-ben 27%²⁵) összegével csökkentett összeg lesz,
- a kifizethető összeg egyéb jövedelemként, az összevonandó jövedelem részeként adózik, és a biztosítónak – mint kifizetőnek – adóelőleget le kell vonnia. (Ha a magánszemély szerződő maga is fizetett díjat, az adózandó jövedelmet annak összegével csökkenteni lehet.)

Bár életbenlét esetén a magánszemély – mint általában – ebben a konstrukcióban sem juthat adómentesen jövedelemhez, az adózási kötelezettség – az egyéb adóköteles díjú biztosításoktól eltérően – akkor lép fel, mikor a biztosító részéről kifizetés történik, és nem akkor, amikor még csak a díj megfizetésére került sor.

Budapest, 2012. február

Személybiztosítási Igazgatóság

vonulása esetén, ezért az adójogi szempontok miatt nem célszerű a befizetést követő rövid időn belül igényelt visszavásárlás, pl. rendkívüli díjak esetén.

²⁴ Szja tv. 28. § (1)

²⁵ 1998. évi LXVI. tv. az egészségügyi hozzájárulásról 3.§ (1)

Munkáltató (kifizető) által fizetett életbiztosítások
A kedvezményezett magánszemély

	Multi Invest V (élethosszig szóló biztosítás)	Multi Invest Plusz (határozott tartamú biztosítás)
díj a biztosított részére	adó- és járulékmentes	adó- és járulékköteles
díj a szerződő részéről	nincs szociális hozzájárulási adó, költségként elszámolható	szociális hozzájárulási adót kell fizetni, költségként elszámolható
szolgáltatás a magánszemélynek	adómentes (haláleseti szolgáltatás)	haláleseti szolgáltatás adómentes elérési szolgáltatásoknál kamatadó lehet**
visszavásárlás a munkáltató részéről	munkáltató bevétele	munkáltató bevétele
visszavásárlás magánszemély részéről*	a teljes kifizetés egyéb jövedelemként adóköteles	kamatadó köteles lehet a visszavásárlási összeg és a befizetett díj különbözete**

A kedvezményezett a munkáltató

	Multi Invest V (élethosszig szóló biztosítás)	Multi Invest Plusz (határozott tartamú biztosítás)
díj a biztosított részére	adó- és járulékmentes	adó- és járulékmentes
díj a szerződő részéről	nincs szociális hozzájárulási adó, költségként nem számolható el	nincs szociális hozzájárulási adó, költségként nem számolható el
szolgáltatás a munkáltatónak	munkáltató bevétele	munkáltató bevétele
visszavásárlás a munkáltató részéről	munkáltató bevétele	munkáltató bevétele
visszavásárlás magánszemély részéről*	a teljes kifizetés egyéb jövedelemként adóköteles ***	kamatadó köteles lehet a visszavásárlási összeg és a befizetett díj**** különbözete**

* miután a biztosított lépett a szerződő helyébe

** ha az előírt idő eltelt, a kamatadó kedvezmény érvényesíthető

*** a magánszemély szerződőként befizetett díjjal csökkenthető az adó alapja

**** szerződmódosításkor az eredeti szerződő által befizetett összes díj után az adókat és járulékokat meg kell fizetni

A Multi Invest Plusz biztosításra vonatkozó tájékoztatás az összes határozott tartamú megtakarítási jellegű életbiztosításra vonatkozik.

A kifizető által munkavállaló javára kötött életbiztosítás számviteli elszámolása, személyi jövedelemadó-kötelezettsége

[számviteli törvény 3.§ (7) bekezdés 3. pont; 16.§ (3) bekezdés]

A vállalkozás – mint szerződő – által a munkavállaló javára kötött életbiztosítás számviteli elszámolásának megítélése során az alábbiakat indokolt figyelembe venni.

A számviteli elszámolás tekintetében a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (számviteli törvény) 16. §-ának (3) bekezdésében meghatározott **„a tartalom elsődlegessége a formával szemben”** alapelvet is érvényesíteni kell, mely szerint a beszámolóban és az azt alátámasztó könyvvizetés során a gazdasági eseményeket, ügyleteket a tényleges gazdasági tartalmuknak megfelelően kell bemutatni, illetve annak megfelelően kell elszámolni.

A számviteli elszámolásnál ebből következően el kell bírálni, hogy a szerződő (vállalkozás) által kifizetett biztosítási díj azonnali és végleges vagyronvesztést jelent-e, vagy az számára olyan jogokat keletkeztet, amelyek révén a vagyronvesztés a biztosítási díj kifizetésével egy időben még nem, vagy esetleg csak később következik be. Költségként azt a díjat lehet elszámolni, amely a szerződőnél végleges vagyronvesztésnek minősül. A következőkben három konkrét eseten keresztül mutatjuk be a költségelszámolás szabályait, illetve az egyes esetek személyi jövedelemadó vonatkozásait.

1. Ha a vállalkozás olyan életbiztosításra köt szerződést, ahol:

- szerződő fél: a vállalkozás
- biztosított: a vállalkozás munkavállalója
- **kedvezményezett: a biztosított személy és a vállalkozás által a biztosítás megkötésekor közösen megnevezett természetes személy**
- a biztosítói kifizetés lehet:
 - elérési biztosítási összeg
 - visszavásárlási, részvisszavásárlási összeg
 - haláleseti biztosítási összeg.

Ebben az esetben a számviteli elszámolás a következő:

A vállalkozás és a munkavállaló a vagyoni jellegű kérdésekben – életszerű körülmények között – jellemzően ellenérdekű feleknek tekinthetők, azaz feltételezhető, hogy a munkavállaló a jövedelmének maximalizálásában érdekelt. Érvényes ez akkor is – a biztosítási védelemben nyilvánvalóan fennálló közös érdekeltég mellett –, ha az életbiztosítási szerződésben a szerződő és a biztosított személye eltér egymástól. A Polgári Törvénykönyv garanciális jogosítványokkal védi (a szerződővel szemben) a biztosított érdekeit, így a biztosítási díjon keresztül megszerezhető jövedelmét is. Ezen jogosítványok közé tartozik, hogy az életbiztosítási szerződés megkötéséhez és módosításához – ha a szerződést nem a biztosított köti – a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges (pl. a szerződő általi visszavásárlás esetén a visszavásárláshoz a biztosított hozzájárulása szükséges). A kedvezményezett személyének megváltoztatásához ugyancsak a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges. Továbbá, mielőtt a szerződés felmondás vagy díjfizetés elmaradása miatt megszűnne, a biztosított – egyoldalú nyilatkozatával – a szerződő fél helyébe léphet. Előzőekből következik, hogy az 1. pontban jelzett tényállás esetén a vállalkozás által fizetett biztosítási díj végleges vagyronvesztésnek minősül, így **a biztosítási díj költségként elszámolható** (a díjfizető vállalkozás ugyanis kizárólag a biztosított hozzájárulása esetén válhatna jogosulttá bármilyen biztosítói kifizetésre).

A vállalkozás által fizetett biztosítási díjat költségként, **mint személyi jellegű egyéb kifizetést** kell elszámolni [Számviteli törvény 3. § (7) bekezdés 3. pontja].

(Hogy a számvitelben költségként elszámolt biztosítási díjak a társasági adó alapjának meghatározásakor vállalkozás érdekében felmerült költségnek tekinthetők-e, azt a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény hatályos rendelkezései alapján lehet eldönteni.)

A díjfizetés időpontjában a biztosított személy vagy adómentes, vagy adóköteles jövedelmet szerez, és ettől, illetve a jogviszony jellegétől függően keletkezik járulékkötelezettség is.

2. Ha a vállalkozás olyan életbiztosításra köt szerződést, ahol:

- szerződő fél: a vállalkozás
- biztosított: a vállalkozás munkavállalója
- **kedvezményezett: a vállalkozás (a biztosított személy hozzájárulásával)**
- a biztosítói kifizetés lehet:
 - elérési biztosítási összeg
 - visszavásárlási, részvisszavásárlási összeg
 - haláleseti biztosítási összeg

Ebben az esetben a számviteli elszámolás a következő:

A szerződő által fizetett **biztosítási díjat költségként nem lehet elszámolni** (mivel az nem minősül végleges vagyonesztésnek), ilyenkor azt biztosítóval szembeni követelésként kell kimutatni. A biztosító által – eléréskor, visszavásárláskor, részvisszavásárláskor, vagy a biztosított halála esetén – fizetett összegből először a korábban fizetett biztosítási díj összegében fennálló követelést kell csökkenteni, a fennmaradó összeget pedig kamatbevételeként elszámolni. Amennyiben a biztosító által fizetett összeg kisebb, mint a kimutatott követelés összege, a fennmaradó különbözetet kamatráfordításként kell elszámolni.

3. Ha a vállalkozás olyan életbiztosításra köt szerződést, ahol:

- szerződő fél: a vállalkozás
- biztosított: a vállalkozás munkavállalója
- **kedvezményezett: a biztosított személy vagy a biztosított személy érdekkörébe tartozó más természetes személy, de**
 - **a biztosított személy előre lemond a szerződővel való együttes kedvezményezett-jelölés jogáról és/vagy**
 - **a biztosított személy előre lemond arról a jogáról, hogy a szerződés megszüntetésének szándéka esetén az eredeti szerződő helyébe lépjen, ideértve a részvisszavásárláshoz való előzetes hozzájárulását is**
- a biztosítói kifizetés lehet:
 - elérési biztosítási összeg
 - visszavásárlási, részvisszavásárlási összeg
 - haláleseti biztosítási összeg.

Ebben az esetben a számviteli elszámolás a következőképpen alakul:

A számviteli elszámolás megítélésénél fontos körülmény, hogy ha a szerződő a biztosítási időtartam alatt a díjtartalék terhére pénzt vonhat ki (akár úgy, hogy a biztosítási szerződés nem szűnik meg, vagy akár úgy is, hogy az megszűnik), és a pénzkivonáshoz nem kell a biztosított személy hozzájárulása (mert a biztosított személy a szerződés aláírásakor ezen jogáról előre lemondott), akkor a szerződő által ilyen körülmények között befizetett **biztosítási díjat nem lehet költségként elszámolni** (az nem minősülhet végleges vagyonesztésnek). Ilyen esetben a befizetett díjat a szerződőnél a biztosítóval szembeni követelésként indokolt kimutatni. Azzal, hogy a szerződőnek a biztosított személy hozzájárulása nélküli visszavásárlási, részvisszavásárlási joga van, illetve a kedvezményezett személyét önállóan módosíthatja – a számviteli törvény 16.§ -a (3) bekezdésének előírását is figyelembe véve –, a szerződőt a biztosítói kifizetések jogosultjának lehet tekinteni, így a biztosítási díjat a kifizetéskor költségként nem lehet elszámolni. Ezért a számviteli elszámolás a 2. pontban leírtak szerint történik.

Amennyiben a 2. és 3. pontban bemutatott tényállásoknál a követelés – az arra okot adó körülmények megváltozása miatt – megszüntetésre kerül úgy, hogy a szerződő biztosítóval szembeni követelését nem térítik meg, vizsgálni kell a biztosított személy kifizető általi díjfizetéséből fakadó – a díjjal megegyező összegű – jövedelemszerzésének kérdését. (A biztosítói kifizetés adókötelezettségét most nem vizsgáljuk.) **Ilyen körülménynek minősül,**

- **ha utóbb – a biztosított személy hozzájárulása nélkül már nem módosíthatóan – a magánszemély válik kedvezményezetté,**
- vagy – ami ezzel egyenértékű – **a biztosított személy az eredeti szerződő helyébe szerződőként belép.** (Ez utóbbi esetben a kifizetői kedvezményezetttség megszűnésének az a magyarázata, hogy az új szerződő, miután ő maga a biztosított személy is, már egyedül és bármikor módosíthatja a kedvezményezett személyét, akár saját magát, akár az érdekkörébe tartozó más természetes személyt kedvezményezettként megjelölve.) Továbbá, ilyen körülménynek kell tekinteni – a 3. pontban bemutatott tényállásnál – azt is, ha utóbb – a Polgári Törvénykönyvben biztosított garanciális jogokról való előzetes lemondás ellenére – mégis a biztosított személy vagy más természetes személy válik jogosulttá a biztosítói teljesítésre.

Ha a 2. és 3. pontban bemutatott tényállásoknál a követelést – az előbb ismertetett körülmények miatt – meg kell szüntetni, **akkor a korábban befizetett, követelésként kimutatott összes biztosítási díjjal megegyező, és akár jelentős összegű – adómentes vagy adóköteles – jövedelmet szerez a biztosított személy, és ettől, illetve a jogviszony jellegétől függően keletkezhet járulékkötelezettség is.**

A követelés megszüntetésekor az adóköteles vagy adómentes jövedelem biztosított személy általi megszerzésének időpontja a 2. és a 3. pontban szereplő esetekben az az időpont, amikor a követelést a személyi jellegű egyéb kifizetésekkel szemben a számviteli szabályok szerint jogszerűen meg kell szüntetni.